

Norsk Folkehjelp
Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

FO

Guatemala
FO
Rapport 2024

TAKK FOR VIKTIG SAMARBEID!

Vi ønsker å rette en stor takk til FO for støtten til Norsk Folkehjelps arbeid i Guatemala.

Siden 1990-tallet har Guatemala gått i en politisk retning som har forverret situasjonen for store deler av befolkningen. Den rike eliten har fått mer makt, og de fattigste har fått enda dårligere livsvilkår. Gruveselskaper og store landbruksbedrifter har fått større spillerom, på bekostning av urfolk og småbrukere som blir fordrevet fra jorda si.

Den årelange folkelige motstanden mot denne utviklingen har blitt slått hardt ned på fra myndighetenes side, men til tross for trusler og overgrep har de sosiale organisasjonene – og ikke minst Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere – klart å opprettholde sitt arbeid.

Et viktig mål for våre partnere er å kjempe for kvinners – og spesielt urfolkskvinners – rettigheter. Vold mot kvinner er et stort problem, og hverdagen er preget av rasisme og fattigdom. Det er vanskelig for kvinner å organisere seg

og delta på møter, og de får derfor liten tilgang til lederposisjoner for å være med og påvirke utviklingen i riktig retning.

Den folkelige mobiliseringen var av stor betydning for Bernardo Arévalos seier i presidentvalget i 2023. Regjeringen har satt seg mål å redusere politisk, sosial og økonomisk ulikhet. For de folkelige organisasjonene og urfolket har denne politiske endringen fått stor betydning i kampen for mer rettferdig fordeling av makt og ressurser. Det gir håp om positive endringer i landet, selv om motstanderne fremdeles står sterkt.

Det er viktig for Norsk Folkehjelp å bidra til god kontakt mellom våre partnere ute i verden og deres støttespillere i Norge. Å vite at de har et norsk fagforbund som FO i ryggen, betyr enormt mye for våre partnere og det arbeidet de gjør – ofte med livet som innsats.

For Norsk Folkehjelp er det av stor verdi å ha en samarbeidspartner som FO. Vi deler det samme verdigrunnlaget, noe som er viktig for å kunne nå de målene vi

setter oss. Forbundets fylkesavdelinger har også bidratt med økonomisk støtte til vårt arbeid i løpet av 2024.

Vi takker FO for solidariteten, og ser fram til videre samarbeid.

Raymond Johansen
generalsekretær, Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, sanitet og redningstjeneste, humanitær mine- og eksplosivrydding og flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 16 000 medlemmer i Norge, og ca. 3000 ansatte i 30 land.

NORSK FOLKEHJELP I GUATEMALA

Siden 1986 har Norsk Folkehjelp vært engasjert i Guatemala for å styrke

urfolks, kvinners og bønders deltakelse i beslutningsprosessene på lokalt og nasjonalt nivå. Urfolks- og bondeorganisasjonene samarbeider i økende grad for å beskytte naturressurser som jord, vann og mineraler, men myndighetene har vært mer opptatt av å tilrettelegge for private selskaper enn å beskytte lokalsamfunnenes interesser og bidra til en bærekraftig utvikling.

Norsk Folkehjelp støtter folkelig organisering lokalt, med sikte på å øke våre samarbeidspartnere innflytelse også nasjonalt. Vi bidrar til at organisasjonene kan skolere sine medlemmer i blant annet hvordan kommunen og staten fungerer, i menneskerettigheter og hvordan øke kvinners deltakelse og tilgang til ledende posisjoner. Norsk Folkehjelp støtter partnernes kamp for kontroll

over naturressurser og territorier, i kravet om at høringsretten skal respekteres, for stans i utdeling av konsesjoner til utvinningsselskaper, for innflytelse på lovverket og for at urfolks institusjoner, verdier og styresett skal respekteres.

I et samfunn der en liten elite kontrollerer de store mediene, er alternativ informasjonsformidling viktig. Våre samarbeidspartnere gjør en stor innsats for å få ut relevant informasjon til medlemmer, aktivister og lokalsamfunn gjennom radio, TV og sosiale medier.

Utgitt av: Norsk Folkehjelp

Layout og tilrettelegging: Kirsti Knudsen og Anne Vines

Tekst og foto: Norsk Folkehjelp

Rik på mangfold

FO er tilknyttet nettverket *Rik på mangfold* – en fagbevegelse for alle. Nettverket drives av Norsk Folkehjelp og er til for LO-forbundene. FO har ved å bli med i nettverket forpliktet seg til å jobbe systematisk for et arbeidsmiljø fritt for diskriminering, med tillitsvalgte som gode rollemodeller. Forbundet skal også jobbe aktivt med å være trygt og inkluderende for alle, et forbund som verdsetter og bruker all kompetansen som fins i et mangfoldig arbeid.

SIVILSAMFUNNETS VIKTIGE ROLLE

I 2023 spilte sivilsamfunnet en sentral rolle for å beskytte demokratiet i Guatemala. Etter at Bernardo Arévalo overraskende vant presidentvalget, møtte han enorm motstand fra krefter knyttet til de korruperte elitene. Den folkelige bevegelsen svarte med å mobilisere landsomfattende protester, der urfolksorganisasjoner, kvinner, journalister og Norsk Folkehjelps partnere, med støtte fra FO, gikk i bresjen.

Mobiliseringene var avgjørende for å sikre at valgresultatet ble respektert, og Arévalo ble tatt i ed som Guatemalas president i januar 2024. Den nye regjeringen har som mål å redusere politisk, sosial og økonomisk ulikhet. Derfor støtter den folkelige organisasjoner, først og fremst urfolk, slik at de kan bli mer effektive i sin kamp for en rettferdig fordeling av makt og ressurser. Imidlertid fortsetter utvinningspolitikken og den økonomiske liberaliseringen å krenke de territorielle rettighetene til urfolk og bondesamfunn, og våre samarbeidspartneres innsats har stor betydning for den videre utviklingen.

Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere gjør en stor innsats for å forsvare sine områder mot utvinning, beskytte miljøet og styrke bærekraftig forvaltning og demokratisk kontroll over naturressursene. En viktig del av arbeidet er også å fremme likestilling og kvinners rettigheter. Partnerne og samfunnene de representerer kjemper mot restriksjoner som begrenser sivilsamfunnets handlingsrom, som overvåking, rettsforfølgelse, trakassering og attentater. De krever ytrings- og forsamlingsfrihet og tilgang til pålitelig og aktuell informasjon.

AKTIVE URFOLKSKVINNER

De viktigste målgruppene for Norsk Folkehjelps partnere er urfolk på landsbygda, spesielt kvinner. Mange av dem er organisert i folkelige organisasjoner som var sentrale under mobiliseringene for å beskytte valgresultatene og demokratiet i Guatemala i 2023.

Til tross for den diskrimineringen urfolkskvinner er utsatt for, spiller de en viktig rolle i kampen for forsvar av miljøet, for lik tilgang til offentlige ressurser, mot kjønnsbasert vold og for et tryggere og mer rettferdig samfunn. Kvinnene krever

sin plass i beslutningsprosessene i samfunnet, noe som er en forutsetning for bedre sameksistens og sosial utvikling.

KONTROLL OVER MEDIENE

Under og etter valgprosessen i 2023 ble kontrollen som private og evangeliske selskaper har over TV, radio og Internett enda tydeligere. De fleste radio- og TV-stasjonene støttet forsøket på valgmanipulasjon og kupp mot den valgte presidenten. Denne konsentrasjonen av kontroll over de største mediene tjener bare interessene til korruperte forretningsgrupper og politikere, som er interessert i å forfalske virkeligheten og kriminalisere og stigmatisere sosiale nettverk og organisasjoner.

For å motvirke dette har folkelige organisasjoner og uavhengige samfunnsmedier økt sin innsats for å gi befolkningen tilgang til troverdig informasjon. De bruker sosiale medier for påvirkning, og har klart å posisjonere seg blant de mest innflytelsesrike

kommunikasjonsaktørene i landet og i Mellom-Amerika.

INNSATSEN GIR RESULTATER

Den langsiktige effekten av programmet er redusert sosial, politisk og økonomisk ulikhet. Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere har styrket sine allianser og utfordret regjeringen til å oppheve restriksjoner som begrenser ytrings-, forsamlings- og demonstrasjonsfriheten. Organisasjonene er nå i større grad i stand til å operere fritt, mobilisere befolkningen og påvirke beslutningstakere lokalt og nasjonalt.

Våre partnere har etablert arenaer for å utvikle felles strategier for å bidra til en forbedring av politikk og lover for å sikre urfolks territorielle rettigheter, deres rett til å bli hørt, forsvar av naturressurser, tilgang til land og vann, og styrking av likestilling og kvinners rettigheter. Organisasjonene bruker medier, radio og TV for å informere, ta opp problemer i lokalsamfunnene og påvirke offentlige debatter og politikk.

Urfolkskvinnene i Guatemala spiller en viktig rolle i kampen for et tryggere og mer rettferdig samfunn, der alle har lik tilgang til offentlige tjenester og kan delta i beslutningsprosessene.

DA TUSENVIS AV FOLK INNTOK GATENE

Da den forrige regjeringen og korruperte samfunnsaktører i Guatemala forsøkte å underkjenne resultatene av presidentvalget i 2023, inntok tusenvis av mennesker gatene over hele landet for å forsvare valgresultatet. Støtten fra FO har vært svært viktig for Norsk Folkehjelps partnere i denne utfordrende situasjonen.

Radio Victoria er en av mange uavhengige medier i Guatemala som formidler troverdige nyheter til befolkningen. Den folkelige bevegelsen bruker radio, TV og sosiale medier for å bryte nyhetsmonopolet til de store mediene som kontrolleres av den økonomiske eliten i landet.

Norsk Folkehjelps partnere CODECA (Campesino Development Committee), COINDI (Indigenous Cooperation for Integral Development) og Prensa Comunitaria (uavhengig nyhetsbyrå) var aktive gjennom de 105 dagene protestene varte, til tross for undertrykkelse og trakassering fra myndighetenes side.

700 kvinner som hadde fått opplæring av COINDI, deltok i gatedemonstrasjonene for å forsvare demokratiet mot korruperte politikere og næringslivsaktører, og mot kuppforsøket mot den valgte presidenten, Bernardo Arévalo. Opplæringen om urfolks kamp og identitet og hvordan organisere og påvirke politikken, inspirerte kvinnene til i første omgang å engasjere seg lokalt mot diskriminering og rasisme. Da krisen inntraff, sluttet de seg til de nasjonale mobiliseringene.

CODECA har styrket sin evne til å mobilisere. Medlemstallet har økt, og de er nå aktive i 22 alle landets 22 provin-

ser, mot tidligere 16. I løpet av de siste tre årene har CODECA tatt initiativet til fire nasjonale streiker, mobilisert hundretusener av mennesker på nasjonalt nivå, og lammet store deler av landet.

EN VIKTIG KILDE TIL INFORMASJON

Prensa Comunitaria sto overfor store utfordringer i 2023. De måtte justere sine aktiviteter etter tapet av 70 prosent av sin internasjonale finansiering, og redusere lønninger og antall medarbeidere med 50 prosent. Likevel klarte de å formidle god informasjon om valgprosessen, og fortsette virksomheten til tross for trusler og undertrykkelse.

Prensa Comunitaria ble en viktig kilde til informasjon i valgprosessen for folk i Guatemala og også for det internasjonale samfunnet. De satte søkelyset på den forfølgelsen og undergravingen av demokratiet som foregikk, og overvant myndighetenes sensur og forsøk på å skape økonomiske og logistiske vanske-

GUATEMALA

Styreform: **Republikk**
Hovedstad: **Guatemala by**
Offisielle språk: **Spansk 69,9 % (offisielt), maya 29,7 %**
Flateinnhold: **108 889 km²**
(Norge: **385 000 km²**)
Folketall (2024): **18 millioner**,
(Norge: **5,5 millioner**)
Religion: **Romersk-katolske 41,7%, protestanter 38,8%**
BNP pr. innbygger (2023): **12 700 USD**,
(Norge: **90 500 USD**)
Alder under 14 år: **32 % (Norge: 17,6 %)**
Fødselsrate: **21,88 pr. 1000 (Norge: 12)**
Forventet levealder: **75,26 år, (Norge: 83 år)**

Kilder: CIA – The World Factbook

ligheter. De gikk fra noen hundre til millioner av treff, referanser og reaksjoner i sine sosiale medier, brøt ned informasjonsmonopolet, og utfordret gruppene som kontrollerer mediene i Guatemala. Prensa Comunitaria har nå rundt 620 000 følgere, langt flere enn de tradisjonelle massemediene har.

GI DITT BIDRAG

Du oppfordres til å bidra økonomisk til arbeidet i Guatemala. Det kan gjøres enten ved å opprette din egen innsamling via Spleis, til vippsnummer 10145, eller direkte gjennom bank til kontonummer 9001 08 76000.

FÅ INFORMASJON

For spørsmål og informasjon, kontakt: FO v/Allis Aresdatter, tlf.: 910 08 107, allis.aresdatter@fo.no eller Norsk Folkehjelp v/Heidi Gulbrandsen Smerud, tlf.: 916 24 293.

FØLG OSS

facebook.com/folkehjelp
twitter.com/norskfolkehjelp
Norsk Folkehjelp
Postboks 8844
Youngstorget
0028 OSLO
Tlf.: 22 03 77 00
www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon. For 300 kroner året blir du medlem, og du velger selv om du vil engasjere deg i vårt arbeid.

Meld deg inn via QR-koden

